

АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ГЕОГРАФИ И РЕГИОНАЛИСТИ (А П Г Р)
ASSOCIATION OF PROFESSIONAL GEOGRAPHERS AND REGIONALISTS (A P G R)

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА КОМИСИЯТА ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
НА 43-то НС
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА

ДО
ЗАМ.-МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПО КООРДИНАЦИЯ НА
ЕВРОПЕЙСКИТЕ ПОЛИТИКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ВЪПРОСИ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Г-ЖА МЕГЛЕНА КУНЕВА

ДО
ОМБУДСМАНА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-ЖА МАЯ МАНОЛОВА

КОПИЕ ДО:
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА СЪЮЗА НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ В СИСТЕМАТА
НА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА В БЪЛГАРИЯ
Г-ЖА НАДЕЖДА НИКОЛЧЕВА

КОПИЕ ДО:
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА СДРУЖЕНИЕТО НА ДИРЕКТОРИТЕ В СРЕДНОТО
ОБРАЗОВАНИЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-ЖА СТЕФАНКА БАЛЕВА

КОПИЕ ДО:
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА СИНДИКАТА НА БЪЛГАРСКИТЕ УЧИТЕЛИ
КЪМ КНСБ
Г-ЖА ЯНКА ТАКЕВА

КОПИЕ ДО:
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА СИНДИКАТ „ОБРАЗОВАНИЕ“
КЪМ КТ „ПОДКРЕПА“
Г-Н ЮЛИЯН ПЕТРОВ

КОПИЕ ДО:
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НЕЗАВИСИМИЯ УЧИТЕЛСКИ СИНДИКАТ
КЪМ КНСБ
Г-Н АСПАРУХ ТОМОВ

Становище на Асоциацията на професионалните географи и регионалисти

Относно: Писмо на МОН (изх.№ 0701-272/19.09.2016г.) до Председателя на комисията по образованието и науката в НС (вх.№ КН-603-07-43/21.09.2016г.), препратено от администрацията на парламента до Асоциацията на професионалните географи и регионалисти по повод наше Становище от 23.08.2016г. (с вх.№ 1101-130 в МОН и вх.№ ПГ-639-00-78 в НС) за „नावаксването“ на учебното съдържание в VII клас.

Уважаема г-жо Дамянова,

Уважаема г-жо Кунева,

Уважаема г-жо Манолова,

Внимателно се запознахме с писмото на МОН (изх.№ 0701-272/19.09.2016г.) до Председателя на комисията по образованието и науката на НС относно наше становище до МОН (вх.№ 1101-130/23.08.2016г.). За съжаление в него не открихме юридически и състоятелни методически аргументи в подкрепа на предложените от МОН три варианта за компенсиране на учебното съдържание по История и цивилизация, География и икономика и Биология и здравно образование от VIII клас и усвояването му в рамките на една учебна година едновременно с учебното съдържание в VII клас.

Поддържаеме становището си, че препоръката на МОН за избор на един от три варианта за „नावаксване“ на учебното съдържание за VIII клас в VII клас през учебните 2016-2017 и 2017-2018 година **е в нарушение на следните основни принципи в системата на предучилищното и училищното образование: за единна държавна образователна политика; за равен достъп до качествено образование; за равнопоставеност и недопускане на дискриминация (чл. 3, ал. 2, т.1, т.3 и т.4 на ЗПУО).** Като резултат **учениците в VII клас от различни училища в страната са поставени в неравностойно положение по отношение на броя часове, в които трябва да усвоят задължителното учебното съдържание за VIII клас за всеки от трите посочени учебни предмета.** Това е в разрез както с новата, така и с отменената стара, но все още действаща по отношение на тяхното обучение, нормативна уредба. По-конкретно това нарушение се материализира чрез пренебрегване на следните конкретни текстове от различни закони и наредби:

- Според § 24, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на ЗПУО и §1, ал. 2 и преходните и заключителните разпоредби на новата Наредба 4 от 30.11.2015г. за учебния план, завършването на обучението на учениците от сегашните VII и VI клас следва да стане по учебни планове, утвърдени въз основа на отменения Закон за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план и отменената Наредба № 6 от 2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование. **Това означава, че за усвояване на предвиденото за VIII клас учебно съдържание, на седмокласниците трябва да бъдат осигурени допълнително по 51 часа годишно за География и икономика, История и**

цивилизация и 68 часа за Биология и здравно образование под формата на задължителни часове (задължителна подготовка по старата терминология).

- Чл. 5 от Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план определя, че завършването на съответната степен на образование гарантира усвояването на общообразователния минимум. Чл. 12, ал. 2 определя, че общообразователният минимум за началния и прогимназиалния етап на основното образование е еднакъв и задължителен за всички видове училища. Чл.15, ал.2 дефинира, че постигането на общообразователния минимум се осигурява чрез задължителната подготовка.
- По смисъла на чл. 74, ал. 2 от ЗПУО става въпрос за **общо образование**, което се осъществява в основната степен чрез **обучение за придобиване на общообразователна подготовка**. Съгласно чл. 80, ал. 1 от ЗПУО тя е еднаква за всички видове училища и се придобива чрез изучаване на едни и същи общообразователни учебни предмети и **един и същ брой учебни часове за всеки от тях**, определени с държавния образователен стандарт за учебния план, под формата на **задължителни часове**.

Съгласни сме, с изразеното в писмото на Министъра на образованието и науката до Председателя на комисията по образованието и науката на НС становище, че *„предвиденото учебно време за общообразователна подготовка Наредба № 6 от 2001 г. ...осигурява условия за постигането на образователните цели и очакваните резултати“*. Проблемът е в това, че нито един от вариантите, препоръчани от МОН не предвижда съответния брой часове по всеки един от предметите (51 часа годишно за историята и географията и 68 часа годишно за биологията) и то в изрично указаната в Наредба 6 от 2001 г. форма на задължителна подготовка (ЗП). Дори най-приемливият като брой часове втори вариант отнема по едва 34 часа годишно за всеки един от предметите или общо 102 часа под формата на свободноизбираема подготовка (СИП), а не както неточно е посочено в отговора на МОН - 136 часа?!

Първият и вторият вариант, предложени от МОН, предвиждат „наваксването“ на учебно съдържание по трите предмета да стане главно под формата на свободноизбираема подготовка (СИП) от училищния учебен план в VII клас. Позволяваме си да напомним, че **свободноизбираемата подготовка (СИП) не е обвързана нормативно с постигането на общообразователния минимум**. Нещо повече, съгласно чл. 15, ал. 4 от стария закон **свободноизбираемата подготовка не е задължителна за учениците**.

Най-несъстоятелен от юридическа и методическа гледна точка е предлаганият трети вариант, който не предвижда нито един допълнителен час по нито един от трите посочени предмета за усвояване на учебното съдържание от VIII клас заедно с учебното съдържание в VII клас за една учебна година. На практика това е вариант от типа „две в едно“, за който предварително се твърди, че *„ще осигури постигането на заложените образователни цели и резултати“* без да се осигурява необходимия минимум часове. За да проличи в пълна степен неговата **несъстоятелна „иновативност“**, си позволяваме хипотетично да предложим заложеният в него принцип на компресиране „две в едно“ да се интерполира върху цялата система на училищното образование и да се приложи за всички учебни предмети и за всички класове. Така завършването на средно образование ще става не след XII клас, а след VI клас. Съгласно разбиранията на МОН това няма да е пречка за придобиването на всички предвидени в държавните образователни стандарти ключови компетентности от страна на учениците.

За съжаление третият вариант вече е най-предпочитаният и масово избран вариант за „компенсиране“ на учебното съдържание чрез т. нар. „преструктуриране“ (термин, който не е употребен никъде в новата нормативна уредба). **По третия (т.е. нулевия) вариант** (защото при него не се предвиждат никакви допълнителни часове) **се обучават около 75% от седмокласниците през настоящата учебна година.** Позволяваме си да твърдим това въз основа на получените към момента отговори от Регионалните управления по образованието, във връзка със заявлението ни за достъп до обществена информация (вх.№ 1101-147 от 29. 09. 2016 г.), отправено към МОН. Показателен за незаинтересоваността на МОН как се изпълняват указанията за прилагане на разпоредбите на § 24, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на ЗПУО е един от получените отговори (от РУО-Сливен) - *Приложение 1*. Цитираме дословно: **„Информацията, която искате, нито се създава, нито се съхранява от РУО-Сливен...В писмата си до Регионалните управления по образованието МОН не е поставило изискване за обратна връзка и описание на взетите за всеки клас и училище решения“.** Установихме също така, че **в почти всички административни области се прилагат и други варианти за отработване на учебното съдържание по посочените предмети в VII клас.** Показателна в това отношение е забележката под таблицата с обобщената информация от РУО-Добрич (*Приложение 2*): **„Вариантите от МОН са препоръчителни...“** и следва разяснение, аргументиращо правомерността на другите варианти, приети от педагогическите колективи. За да бъдем коректни, следва да отбележим, че посочените в писмото от РУО-Добрич решения на педагогическите колективи, предвиждащи допълнително по 0,5 часа седмично или 17 часа годишно за усвояване на учебното съдържание по съответните предмети, са много по-ефективни, по-издържани в методическо отношение и много по-близки в юридическо до духа на нормативната уредба, отколкото първият и третият вариант на МОН.

Ако резюмираме, следва че **прилагането на закона е препоръчително и произволно както по отношение на броя часове, с които ще се компенсира учебното съдържание, така и по отношение на формата на тези часове.** Това представлява грубо нарушение на принципа за единна държавна образователна политика и разпоредбите на чл. 5 от Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план и чл. 80, ал. 1 от ЗПУО.

Нищо не може да отмени усещането ни, че **е налице хаос по отношение изпълнението на разпоредбите на § 24, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на ЗПУО.**

В заключение си позволяваме да изтъкнем, че ролята ни като неправителствена организация е не да намерим и предложим перфектно управленско решение на проблема, а да насочим вниманието на всички отговорни фактори към търсенето на най-доброто, или по-скоро най-малко лошото възможно решение. Изправени сме пред безпрецедентна ситуация, свързана с прилагане на разпоредбите на ЗПУО. Смятаме, че тя няма нито едно юридически издържано идеално решение и неслучайно сме я определили като казус. Едновременно с това сме убедени, че предложеното от нас решение е най-малко конфликтно по отношение на изискванията на нормативната уредба в сравнение с всеки един от трите варианта, предложени от МОН. Самото предлагане на три различни варианта е в явно противоречие с изискванията едновременно както на стария, така и на новия образователен закон. А най-важното според нас е свързано с неравнопоставените условия за постигане на очакваните резултати в края на основната степен на образование.

АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ГЕОГРАФИ И РЕГИОНАЛИСТИ (А П Г Р)
ASSOCIATION OF PROFESSIONAL GEOGRAPHERS AND REGIONALISTS (A P G R)

В тази връзка прилагаме Становище на синдиката на българските учители при КНСБ (Приложение 3) и Писмо-отговор от Омбудсмана на Република България на наш сигнал (Приложение 4), в които се изразява принципна подкрепа за направените от нас констатации по повод несъвършенствата на предложените от МОН три алтернативни варианта за компенсирание на учебното съдържание в VII клас.

Уважаема г-жо Дамянова,

Като представител на законодателната власт, разчитаме на Вашата активна роля в решаването на проблема, възникването на който е предопределено в значителна степен от несъвършенствата на нормативната уредба.

Уважаема г-жо Кунева,

Настояваме, **независимо от това какво ще бъде окончателното решение**, постигнато след обсъждане между МОН, работодателските и синдикалните организации в сектора, **без значение от административната форма под която ще бъде реализирано** (заповед, предложение, препоръка или др.), **то да дефинира един-единствен вариант с еднакъв брой часове за изучаване на учебните предмети история, география и биология в VII клас през настоящата и следващата учебна година, който да е задължителен за всички училища в страната.**

Уважаема г-жо Манолова,

Разчитаме на Вашата подкрепа като обществен защитник за гарантиране върховенството на закона и недопускането на неравнопоставеност в процеса на обучение на учениците от VII клас в различните училища в България.

Според нас все още е възможно проблемът да бъде решен с конкретни разпоредби на МОН, които да гарантират равнопоставеност в обучението на седмокласниците чрез реално реструктуриране на учебното им време през втория срок на учебната 2016-2017, както и през учебната 2017-2018 г.

С уважение !

София, 15. 11. 2016 г.

Доц. д-р Марин Русев,
председател на Асоциацията на
професионалните географи и регионалисти
argrrusev@gmail.com; 0888 24 79 42

